

'Ik wil makkelijk ondernemen'

Vijfde generatie boomkweker noemt zichzelf de oudste boomkwekerij van Zundert

Het bedrijf van Henk en zijn broer Michael de Bie is misschien niet de oudste kwekerij van Zundert, maar wel de eerste kwekerij die officieel als kwekerij werd ingeschreven. De broers zijn ambitieus, maar willen wel op een makkelijke manier ondernemen en werken.

Auteur: Hein van Iersel

Henk de Bie is een makkelijke prater en ziet er bourgondisch uit. Hij is iemand bij wie je al snel denkt: daar wil ik wel een pilsje mee drinken. Die mentaliteit vertaalt zich ook in zijn manier van ondernemen. De Bie is naar eigen zeggen niet bang om zijn handen uit de mouwen te steken, maar wil ook tijd overhouden om andere dingen te doen. Meewerken aan het corso bijvoorbeeld, of dat pilsje drinken. Om dat mogelijk te maken, heeft De Bie een aantal keuzes gemaakt die op het eerste gezicht misschien opmerkelijk zijn, maar waar wel een duidelijke visie achter zit. Zo neemt het bedrijf bijvoorbeeld uit principe geen buitenlanders in dienst. Niet omdat hij iets tegen Polen, Roemen of Bulgaren heeft, maar omdat hij graag met mensen wil werken die langere tijd in dienst blijven. Henk de Bie: 'De meeste mensen halen bij ons hun pensioen. Dat werkt veel makkelijker en relaxter dan met steeds nieuwe mensen, die maar voor een paar weken of maanden in dienst zijn. Daarnaast heb je het voordeel van de taal.' Het aantal mensen dat de broers in dienst hebben, is overigens zeer beperkt. De Bie kiest ervoor om zo veel mogelijk uit te besteden

aan een vaste club loonwerkers en leveranciers. Veel van die werkzaamheden zou een kweker van vergelijkbare omvang wel door eigen personeel laten doen. Een voorbeeld daarvan is het steken van kluiten. Met 40 hectare kwekerij zou een eigen kluitensteker wel uit kunnen, maar het bedrijf kiest voor de flexibiliteit en snelheid van uitbesteden. De Bies redenering is die van een ondernemer die zijn zaakjes op orde wil hebben én houden en vooral niet achterop wil raken in zijn planning: 'Uitbesteden is duurder, maar het geeft zo veel extra snelheid. Of wij nu vandaag één of 100 kluiten moeten maken, het maakt niet uit. Dat is andermans verantwoordelijkheid; het eigen personeel kan ongestoord met de eigen klussen bezig blijven.' Zaken die De Bie uitbesteed heeft, zijn het maken van kluiten, het zetten van stokken, het transport van kluiten naar de loods en een groot deel van het voorjaarsnoeiwerk. Doordat De Bie vaak al heel veel jaren met deze loonwerkers werkt, weten deze precies waar ze moeten wezen om bijvoorbeeld een aantal bomen op te rooien.

Kleine series

Als ik met De Bie later over de kwekerij loop, valt me op hoe groot zijn sortiment is. Een vergelijkbare kwekerij zal veel vaker voor grote series kiezen, om de verkoop te vergemakkelijken. Om te beginnen met de struiken: veertig procent van zijn omzet bestaat uit struiken in vaak kleine series van een paar honderd. De Bie heeft daarbij een voorkeur voor wat wij samen al gauw grappend 'vergeten groentes' noemen. De Bie noemt zichzelf liefhebber, maar daarop is de keuze voor dat grote sortiment niet gebaseerd. 'Ik kweek ieder jaar een 1500 *Viburnums* in verschillende CV's en raak die altijd makkelijk kwijt. Dat geldt ook voor soorten als *Eleagnus commutata*, *Lycium barbarum*, *Aronia arbutifolia*, *Sorbus torminalis* en *Sorbus domestica*. Al deze soorten zijn we vergeten', volgens De Bie, 'maar ze gaan in Zundert ieder jaar bijna moeiteloos de deur uit.' Het is wat meer werk om zo veel variëteit aan te houden, maar door de jaren heen heeft de kweker een klantenkring opgebouwd die deze aantallen moeiteloos kan en wil afnemen.

Richard de Bie bv kweekt iedere jaar een groot sortiment struiken uit zomer- en winterstek.

Duurzaam

Een andere passie van De Bie, naast sortiment, is duurzaamheid. Maar dan duurzaamheid met als doel het besparen van geld. Enkele jaren geleden heeft De Bie op zijn schuur genoeg zonnecollectoren gelegd om zijn complete jaarbehoefte te dekken, in totaal 58.000 kWh. Inmiddels is dat alweer meer geworden, want meteen daarna is hij op zoek gegaan naar manieren om het jaarlijkse energieverbruik naar beneden te brengen; iets wat hij inmiddels bijna als een sport beschouwt. Voor het geld hoeft hij dit overigens niet meer te doen. Als je een netto-leverancier aan het elektriciteitsnet wordt, krijg je een grijpstuiver betaald voor de te veel geproduceerde stroom. Voorbeelden van de sport die duurzaamheid heet, zijn ook de ledlampen in de loods. Van oudsher hingen er in de schuur grote gasontladinglampen en traditionele tl-bakken. Deze worden nu vervangen door led. Zo'n led-tl-bak is duur: 32 euro, en de vervanger voor de gasontladinglamp nog veel duurder. Maar ze

zouden in drie jaar terugverdiend moeten zijn en leveren daarna direct bij aan de winst. Daarnaast heeft De Bie in alle ruimtes bewegingssensoren geplaatst.

Ook op het gebied van milieu wil het bedrijf vooroplopen. Sinds kort zijn op het Milieukeur-gecertificeerde bedrijf overal infiltratiesleuven aangelegd, hoewel dit niet verplicht is volgens de richtlijnen van Milieukeur. Met bestrijdingsmiddel vervuild water loopt uit de rijen niet direct in de sloot, maar wordt opgevangen in deze sleuven. Het middel kan dan door bodemactiviteit worden afgebroken. Volgens De Bie is dat een slimme en makkelijke manier om de vervuiling van oppervlaktewater verder te beperken. Op andere fronten is De Bie weer pragmatisch. Het waterschap adviseert al enige jaren bio-installaties die het spoelwater van de veldspuit kunnen verwerken. De Bie lost dat op zijn eigen manier op. Hij vangt dit met middelen vervuilde water op, laat het in een dichte punt lopen en rijdt het vervolgens over zijn land uit. Dat is ook toegestaan volgens

2014 had een zomer met fors veel schade door wind en regen, zoals hier deze Catalpa. Een bindbuisje te weinig en dit is het gevolg

Zomersnoei aan *Magnolia loebneri* 'Merrill'.

Soedangras.

Het begin van de composthoop van 2015.

de huidige regelgeving, en feitelijk laat je ook hier biologische activiteit het 'vuile' werk opknappen en zorg je dat het spoelwater niet naar het oppervlaktewater kan weglekken.

Een andere maatregel die je als een milieumaatregel zou kunnen omschrijven, is compostering op het eigen bedrijf. Sinds enige jaren composteert de kweker al het groen- en snoeiafval en overcomplete bomen, compleet met bamboestokken, op het eigen bedrijf. Dit wordt iedere paar weken omgezet met een kraan en levert, gemengd met een paar vrachtwagens oude stalmest, perfecte compost op. Hoveniers die veel met De Bie werken, kunnen op die manier zelfs van hun groenafval afkomen. De Bie: 'Het grote voordeel is dat wat eerst afval was, nu een waardevolle meststof is. Vroeger had ik altijd problemen om mijn Minas-administratie kloppend te maken. Dat is verleden tijd. Zoals ik al zei: meer dan een paar vrachtwagens stalmest heb ik niet nodig.'

De Bie waarschuwt echter wel. 'Composteren op eigen bedrijf lijkt makkelijk, maar is ook niet zonder kosten. Je moet een kraan laten komen die de composthoop omzet en je hebt enige omvang nodig. Anders maak je heel veel kosten voor een paar kilo compost.'

In iedere rij in de kwekerij staat een dergelijke emmer, bedoeld om al het kleine vuil zoals etiketten, stukjes bindbuis etc. in te verzamelen.

Het is midden augustus als ik De Bie bezoek en nog steeds is er handel. Niet veel, maar het loopt door. Dat levert dit soort plaatjes op: niet arboproof, maar wel makkelijk.

Verwend

De Bie heeft uitgesproken ideeën over milieu en duurzaamheid, maar dat is niet het enige onderwerp waarmee je hem op zijn praatstoel krijgt. De Bie: 'Ik snap dat niet. Je gaat op bedrijfsbezoek bij een kweker en dan heeft die kweker eigenlijk niets te vertellen.' Voor Henk de Bie gaat dat duidelijk niet op. Je geeft hem een kwartje en er komt voor heel veel euro's uit, bijvoorbeeld over de omgang met klanten. Daarover concludeert hij heel eerlijk: 'Wij doen er ook aan mee, maar in veel gevallen hebben wij onze klanten hopeloos verwend. As we eens wat vaker nee zouden zeggen, zouden we tien procent van ons personeel kunnen besparen, omdat we zaken efficiënter zouden kunnen regelen.'

Misschien wel het ergste zijn volgens de kweker nabestellingen van de vrachtwagenhandel: een vrachtauto die naar Duitsland of Engeland vertrekt en waar op het laatste moment nog een of twee partijtjes voor besteld worden. Omdat De Bie niet over een eigen kluitmachine beschikt, betekent dat in zijn geval dat het wel eens nodig is om met de hand een of twee kluiten te maken. In ieder geval betekent zo'n order dat al het personeel alles uit handen moet laten vallen om dat ene klusje te klaren. Volgens de kweker is dat hopeloos inefficiënt en beloon je daarmee ongewenst gedrag van je klanten. Overigens lijkt Henk de Bie niet de illusie te koesteren dat hij dit kan veranderen. De steeds kortere levertermijnen horen bij deze tijd en als kweker zul je moeten leren daarmee om te gaan.

Verkoop

Met een jaaromzet van ongeveer 3,5 miljoen is De Bie een middelgrote kweker. Opvallend is wel dat hij dat zonder een noemenswaardig commercieel apparaat doet. De Bie bezoekt met enige regelmaat zijn klanten en staat op GrootGroen, maar heeft nooit geïnvesteerd in een duur verkopersapparaat, zoals de grote laanboomkwekers. Ook dat past precies in zijn visie van makkelijk ondernemen. Als het zo uitkomt, levert hij aan gemeentes, maar hij zal daar nooit actief op acquireren, omdat hij natuurlijk ook voor een groot deel op de handel van diezelfde grotere laanboomkwekers drijft. Deze zullen waarschijnlijk minder betalen voor hetzelfde product, maar deze handel is vooral veel makkelijker. Meer dan thuis bij de fax wachten op een aanvraag hoeft De Bie niet te doen.

Bij klanten en afnemers op bezoek gaan is ook om een andere reden belangrijk. Henk de Bie hecht er sterk aan om ieder jaar weer hetzelfde

In 1863 zaaiden de voorouders van Henk en Michael de Bie een perceeltje in met *Pinus nigra*. Voor die tijd iets bijzonders, want de vele bossen in Zundert, die vaak eigendom waren van Belgische adellijke families, werden na kap niet herplant, maar via natuurlijke inzaai opnieuw bebost. In 1865 werd het resultaat van de eerste zaaironde getoond aan een jagende Belgische baron. Dat was een goede zet, want de baron kocht meteen de hele voorraad en de voorouders van de broers hadden een derde beroep. Naast de boomkwekerij had de familie namelijk ook een winkeltje en een smederij. Tot de Eerste Wereldoorlog bleef Pinus de hoofdmoot en ook daarna werd er heel mondjesmaat uitgebreid met andere teelten. Pas in de jaren dertig werd heel voorzichtig gestart met laanboomteelt. Inmiddels hebben de broers – vier generaties later – ongeveer 35 tot 40 hectare boomkwekerij onder zich, waarvan 70 procent eigen grond en 30 procent pacht.

areaal op te kweken. Hij weet dat hij die planten of bomen altijd weer weg krijgt. Maar De Bie beseft ook dat hij bij tijd en wijle dingen moet wijzigen in zijn sortiment. Omdat er betere cultivars komen, bijvoorbeeld, of omdat bepaalde soorten simpelweg niet meer gevraagd worden. Een voorbeeld daarvan is *Carpinus betulus* 'Frans Fontaine'. Volgens De Bie is dit het laatste jaar dat hij deze CV heeft opgeplant. Er zijn al jaren betere CV's op de markt, zoals Lucas. Maar het duurt, zoals altijd, jaren voordat deze ook werkelijk op beplantingslijsten verschijnen. Specifiek over *Carpinus betulus* 'Frans Fontaine' heeft de kweker nog een roddel uit de oude doos. Deze meest aangepland haagbeuk had volgens hem eigenlijk *Carpinus betulus* 'Jef de Bie' moeten heten. Zijn vader heeft indertijd haagbeuken geleverd aan de gemeente Eindhoven, en daar is waarschijnlijk een sport van de *Carpinus betulus* 'Fastigiata' tussen beland die door Eindhoven *Carpinus betulus* 'Frans Fontaine' is gedoopt. Waarbij Frans Fontaine natuurlijk de voormalige boombeheerder van de gemeente Eindhoven was.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.boom-in-business.nl/artikel.asp?id=23-4982

Verticillium in Acer.

Nadat rode diesel werd afgeschaft, heeft De Bie een gaaskooi gebouwd rondom zijn tank. Hij kent de verhalen dat vrachtwagens worden leeggetankt

Op het dak liggen sinds twee jaar 250 zonnecollectoren met een jaarproductie van 550 kWh.